

PLAN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING

STRATEGI FÖR EMMABODA KOMMUN



Emmaboda
kommun

DOKUMENTINFORMATION

Dokumenttyp Plan	Dokumentnamn Plan för Landsbygdsutveckling - Strategi för Emmaboda kommun	Fastställd/Upprättad KF2026-05-26 § 61	Senast ändrad samt Dnr KS/2025:430
Dokumentansvarig Projektutvecklare		Tidigare ändringar [Tabelltext]	Giltighetstid [Tabelltext]
Dokumentinformation [Tabelltext]			

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Dokumentinformation	2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
INTRODUKTION	1
Vem gör vad i utvecklingen av våra landsbygder	1
På nationell nivå styrs arbetet med landsbygdsutvecklingen av:	1
Nationell samverkan:.....	1
Regional nivå:	1
Kommunal nivå:	1
PLAN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING MÅL	2
MODELL FÖR BOENDEATTRAKTIVITET.....	2
.....	2
.....	2
.....	2
.....	2
.....	2
STRATEGIER / VERKTYG	3
Översiktsplanering	3
Dialog.....	3
Lokalekonomisk analys LEA	3
Sydost/Leader.....	4
Stödja lokala initiativ och bygdeutveckling	4
Serviceutbud.....	4
Robust samhälle	4
Projekt	4
Omvärldsbevakning	5
Samverkan och nätverk	5
Uppföljning av forum för dialog	5

Uppföljning och utvärdering av planen för landsbygdsutveckling	5
--	---

INTRODUKTION

Syftet med planen för landsbygdsutveckling är att skapa ett tydligt styrdokument som kan användas för riktade satsningar och prioritering i arbetet för att skapa boendeattraktivitet och en levande landsbygd i Emmaboda kommun.

Genom samverkan, informationsinsatser och riktade satsningar på landsbygden vill vi bidra till att skapa likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende samt att utveckla eller bibehålla service.

VEM GÖR VAD I UTVECKLINGEN AV VÅRA LANDSBYGDER

PÅ NATIONELL NIVÅ STYRS ARBETET MED LANDSBYGDSUTVECKLINGEN AV:

- Den strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik. Där Sverige har en plan (CAP) för 2023–2027 med satsningar på miljö, hållbarhet, innovation och investeringar i lantbruk, trädgård och rennäring.
- Leader-metoden: 1,7 miljarder kronor har fördelats till 40 Leaderområden för att stödja lokalutveckling genom lokalt ledd utveckling (LLU).
- Översyn av politiken: Regeringen genomförde under 2024–2025 en översyn av den svenska landsbygdspolitiken för att stärka samverkan och anpassa den till aktuella förutsättningar.

NATIONELL SAMVERKAN:

- Landsbygdsnätverket – samordnar olika organisationer som arbetar för den gemensamma jordbrukspolitiken, fiske och vattenbruk samt landsbygdsutveckling.
- Tillväxtverket – samordnar analyser av landsbygdsperspektivet samt ansvarar för medel för investerar inom t ex kommersiell service.
- Länsstyrelserna. Statens förlängda arm för genomförandet av Landsbygdsprogrammet, stöd till näringsliv och företagande, samordning och samverkan, analyserar grundläggande service, aktör inom planering och markanvändning, hanterar bidrag för LOVA (Lokala vattenvårdsprojekt).
- Jordbruksverket – fördelar budget för t ex Leader, administrerar stöd inom EUs Jordbruksprogram och följer upp strategiska planer.
- SLU (Uppdrag landsbygd) – nationell samverkan inom forskning och policy

Insatser för att öka boendeattraktiviteten, det lokala småföretagandet och en ökad samverkan har ett särskilt framtidsfokus från 2026.

REGIONAL NIVÅ:

I Kalmar län är det regionala serviceprogrammet ett handlingsprogram för landsbygdsutveckling med fokus på servicefrågor. Arbetet med regionala strukturbilder, RUS (Regional utvecklingsstrategi) påverkar också arbetet med landsbygdsutveckling. Region Kalmar län samordnar ett nätverk med kommunala tjänstepersoner samt Länsstyrelsen med fokus på landsbygdsutveckling.

KOMMUNAL NIVÅ:

Kommunen har inget utpekat specifikt eget ansvar för landsbygdsutveckling från nationell eller lagstiftande nivå. Det ligger på andra myndigheter, se ovan. Kommunens lagstadgade uppgifter är däremot viktiga grundförutsättningar för ett attraktivt liv i våra landsbygder.

Mycket av arbetet inom landsbygdsutveckling görs i praktiken av civilsamhället, enskilda företag och organisationer. Det mesta kommunen gör inom området är frivilligt och syftar till att skapa levande landsbygder för att bo, besöka och driva företag i.

Arbetet sker ofta genom samverkan mellan kommun, andra myndigheter, organisationer inom stödjandesystemet, kunskapsaktörer och med civilsamhället; invånare, föreningar och företag.

Utveckling av turism, besöksnäring samt platsutveckling är viktiga områden för landsbygdsutveckling. Vi har valt att arbeta med dessa områden i samverkan mellan de fyra Glasriktkommunerna och vårt bolag Destinations Glasrikt AB. Det arbetet har egna dokument för strategier och handlingsplaner.

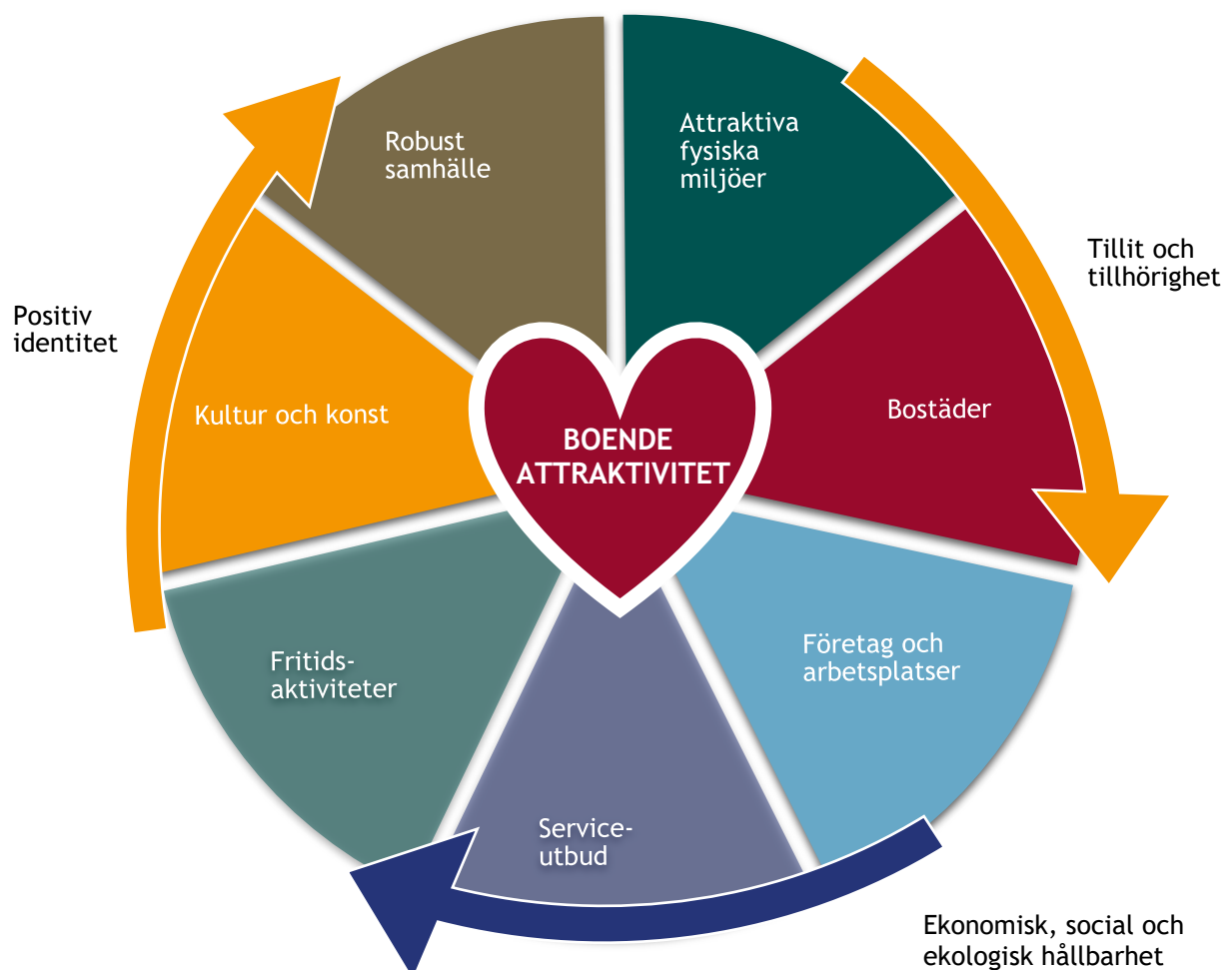
PLAN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING

MÅL

Emmaboda kommuns insatser för landsbygdsutveckling ska bidra till det nationella fokusområdet för 2026:

- Öka boendeattraktiviteten
- Öka det lokala småföretagandet
- Ökad samverkan

MODELL FÖR BOENDEATTRAKTIVITET



Vi har tagit fram ovanstående modell för boendattraktivitet. Modellen illustrerar områden som behövs för att skapa boendattraktivitet. Vi har inspirerats av den modell som Region Kronoberg har använt i arbetet med By 2030. Varje tårtbit illustrerar fysiska företeelser, tillgångar eller förutsättningar som skapar ett utbud och som även kan konsumeras i någon form. Vi har valt att lägga områdena "Tillit och tillhörighet" samt "Positiv identitet" som övergripande faktorer eftersom dessa skapas av och bygger på mänskliga relationer och människors känslor, upplevelser och uppfattningar. Till modellen har vi även lagt ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet – också som övergripande faktorer eftersom landsbygdsutveckling inom respektive tårtbit behöver gå hand i hand med dessa tre dimensioner av hållbar utveckling.

STRATEGIER / VERKTYG

ÖVERSIKTSPLANERING

Översiktsplanering är ett viktigt verktyg för landsbygdsutveckling eftersom den vägleder hur kommunens mark- och vattenområden ska användas, utvecklas och bevaras för att skapa en attraktiv miljö för boende och verksamheter. En ny översiktsplan är under framtagande.

DIALOG

- Föreningsdialog, en gång per år.
Kultur- och fritidssamordnarnas gemensamma årliga möte med kommunens olika föreningar utvecklas så att även landsbygdsutvecklare medverkar. Mötet syftar till informationsutbyte, dialog och inspiration mellan föreningarna och mellan kommun och föreningarna. Föreningarna är med och påverkar innehåll för mötet och vilka övriga parter som bör bjudas in.
- Ett forum för regionala och lokala aktörer som har koppling landsbygdsutveckling.
Landsbygdsutvecklare och kommunledning bjuder in till exempel Hela Sverige Kalmar län, Coompanion, LRF (Lantbrukarnas riksförbund), Hushållningssällskapet, lokala företagsföreningar med flera som träffas en gång per år.
- Medborgar-, bydialog vid behov
Detta forum för dialog kan initieras av någon av kommunens förvaltningar eller bolag inför viktiga satsningar på en by eller ett samhälle eller genomföras efter initiativ från en förening eller gupp av invånare som representerar en by eller ett samhälle.

LOKALEKONOMISK ANALYS LEA

En lokalekonomisk analys liknar en ekonomisk marknadsundersökning och visar vilka resurser som finns i bygden, vad som spenderas lokalt och vad som läcker ut ur bygden. Den visar också, var det finns potential för utveckling, nya företag och arbetstillfällen. Arbetsmetoden passar bäst i områden med 200 - 3000 hushåll. Målgruppen för en LEA är ortsbor, framtida ortsbor, företagare, kommunala organ, politiker, ideella föreningar och hela lokalsamhället. Analysen görs i samverkan med en bygdegrupp och en extern processledare (Coompanion eller Hela Sverige ska leva). Gruppen träffas 4-5 gånger med arbete mellan mötena. Underlaget kan sedan användas till en lokal handlingsplan som bygger på ortens utmaningar och styrkor. att räkna ut hur mycket folk handlar för i bygden

En särskild budgetpost behöver avsättas för att använda LEA-verktyget.

SYDOST/LEADER

- Särskild budgetpost finns för arbetet med Leader.
- Aktivt deltagande i kommunala referensgruppen.

STÖDJA LOKALA INITIATIV OCH BYGDEUTVECKLING

- Projektutvecklaren ska kunna vara en resurs som stöttar lokala initiativ från civilsamhället i projektutveckling då föreningar ska söka medel från exempelvis Leader, Allmänna Arvsfonden, bankstiftelser eller andra finansiärer.
- Bygdepengen kan utvecklas så att stödet kan användas till bredare satsningar som till exempel försköningspeng med fokus på utveckling av våra landsbygder. Kopplar mot attraktiva fysiska miljöer. Stödet ligger idag under teknik- och fritid.

SERVICEUTBUD

- Kommersiell service
 - Hemsändningsbidrag, särskild budgetpost.
 - Information till och dialog med företagare som driver verksamhet inom kommersiell service t ex livsmedel och andra dagligvaror, drivmedel, ombud för post-, paket-, apotek- och betaltjänster.
 - Yttrande till Region Kalmar län vid investeringar inom kommersiell service.
 - Lämna uppgifter till Länsstyrelsen i Kalmar som har till uppgift att bevaka tillgång till grundläggande betaltjänster.
 - Samverkan med aktörer som driver projekt med anknytning till kommersiell service som berör verksamheter i Emmaboda kommun.

ROBUST SAMHÄLLE

- Informationsinsatser om kris och beredskap som även innehåller information om robust energi- och vattenförsörjning. Målgrupper för:
 - Hemberedskap
 - Byberedskap
 - Kris och beredskap för företag
- Hållbar livsmedelsproduktion
 - Sprida information om projekt, kurser, webinarier och event inom småskalig odling och livsmedelsförädling
- Klimatanpassade miljöer
 - Demomiljöer och testbäddar – verka för och lyfta goda exempel bland hållbara företag, civilsamhället och offentliga aktörer.

PROJEKT

- Söka, äga, driva projekt som är landsbygdutvecklande, t ex Pop-Up Kitchen, Kontorshub, fiber på landsbygd, Bebo landsbygd, med flera.

- Medfinansiering och partnerskap i projekt som leds av externa projektägare – t ex Hållbar service i Kalmar län, BIOCHAR4SBR, utveckling av Eriksmåla Ridskola, Sträva med flera. Det ska vara projekt som har en direkt bäring mot boendeattraktivitet eller något av de andra områden i modellen ska prioriteras framför andra ansökningar.
- Särskild budgetpost behövs för att förenkla handläggning av mindre stöd som kan bidra till medfinansiering av projekt.

OMVÄRLDSBEVAKNING

- Samla in information via nätverk, nyhetsbrev och forum för landsbygdsutveckling.
- Informationsinsatser via kommunens webb, nyhetsbrev och sociala medier.

SAMVERKAN OCH NÄTVERK

- Medlemskap och medfinansiär i SydostLeader.
- Medlemskap i Coompanion (projekt och affärsutveckling för kooperativa affärsidéer och idéburen sektor, laddinfrastruktur samt lanthandlare, gårdsbutiker, kris & beredskap.
- Medlemskap i IUC Kalmar län, (industriell utveckling och livsmedelsutveckling.
- Medlemskap i lokala företagsföreningen Centrum Sydost.
- Medverkan i Region Kalmar läns nätverk för landsbygdsutvecklare.
- Samverkan och/eller avtal med UngDrive, Ung Företagsamhet, NyföretagarCentrum Kalmarsund / Kalmarsund Promotion, Kalmar Science Park med flera.

UPPFÖLJNING AV FORUM FÖR DIALOG

- Föreningsdialog, en gång per år
Mötet dokumenteras och frågor som inte kan besvaras på direkt på mötet följs upp och återkopplas tillbaka till deltagarna.
- Ett forum för regionala och lokala aktörer som har koppling landsbygdsutveckling som träffas en gång per år informationsutbyte, kunskapsspridning, samtal kring potentiella projekt och aktiviteter. Minnesanteckningar förs av Emmaboda kommun.
- Medborgar-, bydialog vid behov
Initiativtagaren till mötet ansvar för nödvändig dokumentation av mötet. Frågor som inte kan besvaras på direkt på mötet följs upp och återkopplas tillbaka till deltagarna.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV PLANEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING

- Politiken och tjänstepersoner gör vart annat år en utvärdering av mål och strategier för att säkerställa att planen är relevant och effektiv.
- Säkerställa att kommunens budget för landsbygdsutveckling är tillräcklig för att genomföra planerade åtgärder.